

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 14.6.2007
KOM(2007) 332 slutlig

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN OCH
REGIONKOMMITTÉN**

Förbättrade villkor för åldrande i informationssamhället

Ett initiativ inom ramen för i2010

Handlingsplan om informations- och kommunikationsteknik och åldrande

{SEC(2007)811}

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN OCH
REGIONKOMMITTÉN**

Förbättrade villkor för åldrande i informationssamhället

Ett initiativ inom ramen för i2010

Handlingsplan om informations- och kommunikationsteknik och åldrande

(Text av betydelse för EES)

1.	IKT för åldrande: En samhällelig nödvändighet och en ekonomisk möjlighet	3
1.1.	Inledning	3
1.2.	Handlingsplanen om förbättrade villkor för åldrande i informationssamhället	4
2.	Undanröjande av hinder och utnyttjande av möjligheter	5
2.1.	Att förstå äldre användare	5
2.2.	Synlighet på marknaden och insyn	5
2.3.	Rättsliga hinder	6
2.4.	Tekniska hinder	6
2.5.	Grundläggande hinder för tillgång och brist på fungerande lösningar	7
2.6.	Andra hinder.....	7
3.	Mål och åtgärder inom handlingsplanen för IKT och åldrande	8
3.1.	Öka medvetenheten och uppnå samförstånd.....	8
3.2.	Införa gynnsamma villkor	9
3.3.	Främja användningen	10
3.4.	Förberedelser inför framtiden	11
4.	Slutsats	11

1. IKT FÖR ÅLDRADE: EN SAMHÄLLELIG NÖDVÄNDIGHET OCH EN EKONOMISK MÖJLIGHET

1.1. Inledning

Europas befolkning blir allt äldre: Den genomsnittliga förväntade livslängden har ökat från 55 år 1920 till över 80 år i dag. När 40-talisterna går i pension kommer antalet personer i åldersgruppen mellan 65 och 80 år att öka med nästan 40 % mellan 2010 och 2030. Denna demografiska förändring kommer att medföra stora utmaningar för det europeiska samhället och ekonomin¹. Informations- och kommunikationsteknik (IKT) kan bidra till att lösa många av dessa problem.

IKT kan hjälpa äldre **personer** att förbättra sin livskvalitet, behålla hälsan och bo kvar i sina hem längre. Innovativa lösningar börjar utvecklas för att motverka problem kopplade till minne, syn, hörsel och rörlighet, som blir vanligare med stigande ålder². IKT hjälper också äldre att delta i arbetslivet och samhällslivet. Deras samlade erfarenheter och färdigheter är en stor tillgång, särskilt i *kunskapssamhället*.

Efterfrågan på hälso- och sjukvård och sociala tjänster kommer att bli större i takt med att antalet mycket gamla och bräckliga människor ökar (gruppen människor över 80 år kommer nästan att fördubblas fram till 2050), och vi har redan i dag problem med finansieringen av sådana tjänster³. IKT kan effektivisera förvaltningen och tillhandahållandet av vård och omsorg och samtidigt öka möjligheterna för vård i lokalsamhället, egenvård och innovativa tjänster. Det finns stora vinster i detta för både **ekonomin och samhället som helhet**.

Även om äldre människor har större köpkraft och åldrande befolkningar börjar bli ett globalt fenomen, är **marknaden för IKT för bättre villkor för åldrande** i informationssamhället fortfarande i sin vagg, och tillgången till och utnyttjandet av de IKT-baserade lösningar som krävs är fortfarande inte säkerställd. Detta beror på dåliga kunskaper om möjligheterna och användarnas behov samt bristande utbyte av erfarenheter, uppsplittrade ersättnings- och certifieringssystem, dålig interoperabilitet och höga kostnader för utveckling och validering.

Därför har kommissionen beslutat att ta initiativ till en **handlingsplan för bättre villkor för åldrande i informationssamhället**, som presenteras i det här meddelandet i enlighet med vad som aviserades i i2010⁴. Handlingsplanen syftar inte bara till att möjliggöra en bättre livskvalitet för äldre människor, vilket ger betydande kostnadsbesparingar inom vård och omsorg, utan syftar också till att bidra till en stark industriell bas i Europa för IKT och åldrande. Handlingsplanen är Europeiska kommissionens första åtgärd som föranletts av ministerförklaringen om e-integration⁵ och främjar EU:s politik inom områdena tillväxt och

¹ KOM (2005) 658, KOM(2006) 57.

² Från 75 års ålder påverkar detta vardagslivet för 45 %.

³ Utgifterna för pensioner, hälso- och sjukvård och långsiktig omvårdnad kommer att öka med 4-8 % av BNP under de närmaste årtiondena. Förhållandet mellan personer i arbetsför ålder (som skall finansiera dessa utgifter) och pensionärer kommer att ha minskat från 5:1 till 2:1 år 2050.

⁴ KOM(2005) 229: Initiativet i2010 om det åldrande samhällets behov och i synnerhet vård av människor i ett åldrande samhälle och teknik för välbefinnande, självständigt boende och hälsa.

⁵ Ministerkonferensen i Riga om IKT för ett integrerat samhälle och ministerförklaringen från Riga, juni 2006.

konkurrenskraft enligt den reviderade Lissabonagendan, demografiska förändringar, sysselsättning, hälsa och jämlikhet⁶.

Kommissionen kommer också att föreslå att man skall stödja ett nytt **forskningsprogram för europeiska länder om ”förbättrade villkor för åldrande i informationssamhället”** enligt artikel 169 i fördraget

1.2. Handlingsplanen om förbättrade villkor för åldrande i informationssamhället

Avsikten med den här handlingsplanen är att ge impuls till betydande insatser för utveckling och utnyttjande av användarvänliga IKT-verktyg och –tjänster, som integrerar äldre användares behov och främjar politiken inom andra områden genom att lösa problem kopplade till åldrandet. Den här handlingsplanen har en direkt koppling till kommissionens handlingsplan 2003-2010 för personer med funktionshinder⁷.

Handlingsplanen behandlar frågan om marknadshinder för IKT-tjänster och –verktyg och syftar till att förbättra möjligheterna för dagens och morgondagens äldre genom att öka medvetenheten, utarbeta gemensamma strategier, undanröja tekniska och rättsliga hinder och främja spridning, gemensam forskning och innovation. Den samordnar de insatser som redan görs och lägger till ett antal nya åtgärder för att integrera, komplettera och stärka det nuvarande arbetet. De användarbehov som behandlas rör följande tre område:

Bättre villkor för åldrande i arbetslivet eller ”aktivt åldrande i arbetslivet”: Att delta aktivt i arbetslivet och vara produktiv längre, med bättre livskvalitet och jämvikt mellan arbete och privatliv med hjälp av lättåtkomlig IKT, innovativa metoder för anpassningsbara, flexibla arbetsplatser, IKT-kompetens och IKT-baserat lärande (e-kompetens respektive e-lärande).

Bättre villkor för åldrande i samhället: Att förbli socialt aktiv och kreativ⁸, genom IKT-lösningar för skapandet av sociala nätverk och tillgång till offentliga och kommersiella tjänster, som förbättrar livskvaliteten⁹ och minskar den **sociala** isoleringen (ett av de största problemen för äldre människor i glest befolkade landsbygdsområden och även i tätorter där familjestödet är begränsat).

Bättre åldrande i hemmet: Att behålla hälsan längre och få en bättre livskvalitet i vardagslivet med teknikens hjälp, och samtidigt behålla en hög **grad** av oberoende, självständighet och värdighet.

Den europeiska IKT-branschen (även små och medelstora företag) leverantörer av vård- och omsorgstjänster kan stå för mycket av det som krävs för att tillhandahålla tjänster till åldrande kunder. Offentlig-privata partnerskap kan medverka i storskalig validering av användarnas acceptans för nya lösningar och kostnadseffektiviteten för dessa lösningar.

⁶ KOM(2005) 658, i det citerade verket, KOM(2006) 3 0, KOM(2005) 525 och Aho-gruppens rapport; Rådets direktiv 2000/78/EG; SEK(2006)1195; KOM(2003) 650.

⁷ KOM(2003) 650.

⁸ T.ex. med användning av Internet 2.0 / Web 2.0, digitalteve – om alla har tillgång till det – och mobil kommunikation.

⁹ I enlighet med det europeiska året för lika möjligheter för alla 2007.

Om Europa antar dagens utmaningar och undanröjer de tekniska, rättsliga och beteendemässiga hindren kan IKT för bättre åldrande fungera som en drivkraft för sysselsättning och tillväxt¹⁰ och bli en framgångsrik *pionjärmarknad för Europa*¹¹.

IKT för bättre åldrande: En samhällelig nödvändighet och en ekonomisk möjlighet
Informationssamhället kan ge äldre möjlighet att delta fullt ut i samhällslivet och var aktiva samhällsmedborgare och samtidigt skapar fördelar för företag och för ekonomin och samhället som helhet.

2. UNDANRÖJANDE AV HINDER OCH UTNYTTJANDE AV MÖJLIGHETER

2.1. Att förstå äldre användare

Marknaden för produkter och tjänster för IKT och åldrande är fortfarande i sin vagga. Dålig marknadsmedvetenhet och synlighet, brist på standarder och interoperabilitet, osäkerhet om hållbarheten för affärsmodeller är hinder som står i vägen för utnyttjandet. Fragmentering leder till många olika, kostsamma lösningar. Etiska frågor och allmän brist på samordning och samarbete mellan användare och industri och gemensamma strategier försenar spridningen. När man skall göra något åt dessa hinder – och utnyttja möjligheterna – **måste** användarna stå i centrum. Två särdrag hos användarna lyfts fram här.

Inför ny teknik kan äldre personer stå i **relativt svag ställning**. Detta kan bero på deras personliga situation (inkomst, utbildning, geografisk lokalisering, hälsa, eventuella funktionshinder och könsrollsaspekter), teknikens komplexitet eller den förmedling som görs av yrkesmänniskor (läkare, rehabiliteringsexperter, experter på självständigt boende och anpassning av arbetsplatser) samt formella och informella vårdgivare och familjemedlemmar. Produkter och tjänster är ofta inte anpassade till äldre användares särskilda behov eller är inte tillräckligt lättillgängliga, vilket ökar de äldres känsla av frustration och beroende. Om inte åtgärder vidtas kommer den här situationen också att gälla för ”framtidens gamla” med tanke på den snabba tekniska utvecklingen.

När det gäller vård och omsorg är ersättnings- och försäkringssystemen ofta baserade på komplicerade förfaranden. Om de brister på någon punkt kan den äldre personen känna sig helt maktlös.

En viktig IKT-tendens som går åt andra hållet är **användarmakt**. Äldre användare kan hålla sig betydligt bättre informerade än tidigare och i allt högre grad ta ansvar för sin egen hälsa och kondition och klara ett självständigt boende med hjälp av information från Internet, temakanaler på teve och IKT-baserade tjänster för vardagsliv, personlig hälsa och fysisk kondition. I flera länder håller man också på att ändra vård- och försäkringssystemen för att hålla kostnaderna under kontroll och förbättra effektiviteten och kvaliteten, genom att delegera uppgifter från staten till medborgarna själva och den privata sektorn.

2.2. Synlighet på marknaden och insyn

Den bristande medvetenheten hos Europas IKT-bransch¹², förmedlare och slutanvändare av hjälpmedelsteknik är en viktig anledning varför seniormarknaden för IKT hittills inte har beaktats tillräckligt.

¹⁰ Silver Economy Network.

¹¹ Aho-rapporten, i det citerade verket.

Äldre användare har ofta begränsade kunskaper om möjliga lösningar. Det finns nästan inte några systematisk genomgångar och jämförande bedömningar av teknik i konsumentupplysningssyfte. Även medvetenheten om användarvänliga (tillgänglighet) egenskaper hos vanlig teknik för arbetsplatsen varierar mycket. Tillämpningarna för telemedicin och stöd för hemvård är beprövade, men har fortfarande begränsad spridning på grund av otillräckliga kunskaper om möjligheterna bland dem som skulle kunna satsa på tekniken, som exempelvis kommuner.

Industrin har fortfarande begränsad förståelse för komparativa användarkrav, som socioekonomiska faktorer, könsbundna behov och inkomstnivåer som hämmar tillgången till IKT, personliga attityder till IKT och även livsstil. Företag och lokala myndigheter agerar fortfarande på försöksstadiet (trial and error). Det faktum att det **inte finns någon systematisk strategi för marknadsutveckling** leder till **högre** kostnader för forskning och marknadsvalidering. **Bristande insyn** i de tillämpliga bestämmelserna, inbegripet stödsystem för innovativa lösningar, hämmar både användarna och branschen och leder till kostsamma lösningar.

Marknadsutvecklingen hämmas också allmänt sett av **bristen på utbyte av praktiska erfarenheter**. Det finns exempelvis ingen referenstillämpning ("bäst i klassen") när det gäller intelligenta hem för självständigt boende eller anpassning av arbetsplatser. Innovativa metoder är ofta begränsade till småskaliga tillämpningar på grund av de fragmenterade strategierna för riskdelning och bristen på framåtblickande spridningsåtgärder (inklusive innovativa upphandlingsmetoder). Den låga nivån på teknikspridningen, den dåliga medvetenheten om kostnadseffektivitet och användarnas bristande acceptans för innovativa tjänster samt tekniska frågor (t.ex. interoperabilitet) utgör hinder för ökade investeringar.

2.3. Rättsliga hinder

Medlemsstaternas olika tillämpning av de **bestämmelser om funktionshinder** som finns i direktiven i regelverket för elektronisk kommunikation gör det svårt för personer med funktionshinder – varav många är äldre – att få tillgång till och använda kommunikationstjänster, och marknaden för tillgänglig teknik fragmenteras också.

Bristen på **gemensamma standarder** och förfaranden för bedömning av överensstämmelse hindrar befintliga och nya tjänster och typer av teknik, som intelligenta hem, integrerade IKT-system för vård och omsorg och hjälpmedelsteknik från att nå massmarknader och skapa möjligheter för konkurrenskraft.

De olika **systemen för ersättning** för vård och omsorg i medlemsstaterna och osäkerhet om de **rättsliga kraven** på medicinsk certifiering av IKT-baserade tjänster (som telemedicin och självständigt boende) minskar möjligheterna för kollektiva försäkringssystem att täcka de direkta kostnaderna för dessa tjänster och hämmar utvecklingen och genomförandet av dem.

2.4. Tekniska hinder

Tillgång, tillgänglighet och användarvänlighet för utrustning och tjänster är en förutsättning för avancerade tjänster för alla i det åldrande samhället. Vanliga IKT-produkter och -tjänster tar sällan hänsyn till äldre människors behov, t.ex. sådana som är kopplade till

¹² 48 % av alla personer över 50 känner att tillräcklig hänsyn inte tas till deras behov när det gäller dagens IKT-utrustning och -tjänster - Senior Watch.

multipla och ökade funktionshinder som kommer med åldern. Marknaderna tenderar att strunta i äldre användares behov: Det finns få riktlinjer, frivilliga eller obligatoriska standarder och rättsliga ramar för detta.

Tekniska lösningar för slutanvändare förutsätter ofta att man lägger samman och sammankopplar flera olika tjänster och verktyg på ett sätt som ligger utanför de flesta slutanvändares förmåga¹³. Marknaderna saknar dock de incitament som krävs för att garantera **interoperabilitet och modularitet** mellan olika utrustningar och tjänster, vilket innebär att kostnaderna ökar för slutanvändarna, möjligheter för stordriftsfördelar missas och den inre marknaden för IKT och åldrande hämmas.

2.5. Grundläggande hinder för tillgång och brist på fungerande lösningar

Äldre människor löper särskilt stor risk att missa informationssamhällets fördelar eftersom många av dem inte har **bastillgång** till kommunikationsnät, t.ex. bredband och informationsteknik. Endast 10 % av befolkningen över 65 använder Internet regelbundet, vilket kan jämföras med 47 % i genomsnitt för EU-25¹⁴. Skälen för den begränsade tillgången är ofta brist på motivation, finansiella medel, digital kompetens och passande utbildning.

I dagsläget investerar marknaden inte tillräckligt i innovation för meningsfulla och överkomliga lösningar för slutanvändare, som integrerade och användarvänliga tjänster för ett självständigt och friskt liv. Det är dags att **bryta den onda cirkeln** av brist på lämpliga lösningar, medvetenhet, stordriftsfördelar och standarder och bärkraftiga affärsmodeller, vilket återigen leder tillbaka till otillräckliga investeringar i forskning och innovativa lösningar.

2.6. Andra hinder

Lösningarna kan endast fungera om användarna har tillgång till grundläggande IKT-utrustning, har rätt utbildning och motivation och **etiska och psykologiska frågor** beaktas. Det finns ingen särskild referenspunkt för etik när det gäller IKT för åldrande, till exempel skydd av mänsklig värdighet och självbestämmande när lösningarna förutsätter en viss grad av övervakning och intervention.

När det gäller IKT för åldrande är bristen på samordning påfallande och detta beror på **fragmenteringen i utbuds- och efterfrågeledet**. Situationen kan vara på väg att förbättras något inom branschen för vanlig teknik (IKT, hälsa), eftersom nya näringslivsallianser växer fram, men branschen för hjälpmedelsteknik är fortfarande mycket uppsplittrad. Användarorganisationerna i Europa är fortfarande mindre än motsvarande organisationer i exempelvis USA och Kanada, vilket begränsar deras inflytande i partnerskap med bransch och myndigheter.

Slutligen är **bristen på samordning och samarbete** mellan marknadsaktörer i hela **tjänstekedjan** ett av de viktigaste skälen till dessa hinder. Det krävs ett samarbete mellan bransch, användare och myndigheter för att uppnå en hög grad av synlighet och medvetenhet, visa större kostnadseffektivitet, öka öppenheten och samtidigt förstå användarnas behov, finna interoperabilitetslösningar, anpassa regelverk, dela risker i forskning och innovation och följa utvecklingen i största allmänhet.

¹³ T.ex. kombinationer av hjälpmedelsteknik och vanlig teknik.

¹⁴ Eurostat, 2006, EU-undersökning om IKT-användningen i hushållen och av enskilda.

Illustration av möjligheterna

- Européer över 65 har förmögenheter och inkomster som överstiger 3 000 miljarder euro.
- Marknaden för tillämpningar avseende intelligenta hem (åldersrelaterad assistans med inköp, påklädning, självständig rörlighet) kommer att tredubblas mellan 2005 och 2020, från 13 miljoner personer till 37 miljoner personer.
- År 2005 fanns det 68 miljoner personer som hade olika former av åldersrelaterade funktionshinder. Denna siffra kommer att ha ökat till 84 miljoner 2020.
- Om patienterna kan skickas hem tidigare från sjukhuset tack vare införandet av mobil hälsoövervakning kan det spara 1,5 miljarder euro per år bara i Tyskland.
- EU-forskningsprojekt har utvecklat teknik för individanpassade vägledningssystem, vård i hemmet samt hälsoövervakning och hälsoråd på distans, intelligenta larm, och naturliga gränssnitt för lättillgänglig IKT.

3. MÅL OCH ÅTGÄRDER INOM HANDLINGSPLANEN FÖR IKT OCH ÄLDRA

Handlingsplanen för förbättrade villkor för åldrande i informationssamhället syftar till att medborgare, företag och myndigheter i Europa snabbare skall kunna gagnas av denna teknik.

- Medborgarna kan få bättre livskvalitet och hälsa genom förlängt självständigt boende, aktivt åldrande på arbetsplatsen som säkerställer att äldre arbetstagare regelbundet kan uppdatera sin kompetens och ökat socialt deltagande.
- Företagen kan öka sina marknadsandelar och marknadsmöjligheter på den inre marknaden för IKT och åldrande i Europa, de får en mer kvalificerad och produktiv arbetskraft samt en starkare ställning på de växande globala marknaderna.
- Myndigheterna kan sänka sina kostnader, öka effektiviteten och överhuvudtaget förbättra kvaliteten på systemen för vård och omsorg.

Handlingsplanen består av följande fyra delar:

- (1) Öka medvetenheten, uppnå samförstånd och fastställa gemensamma strategier.
- (2) Införa gynnsamma villkor.
- (3) Accelerera utnyttjandet av och investeringarna i validerade lösningar.
- (4) Samordna förberedelserna inför framtiden genom forskning och innovation.

3.1. Öka medvetenheten och uppnå samförstånd

En förutsättning för framgång är medvetenhet om alla möjligheter och hinder. Det är de ledande aktörerna på nationell, regional och lokal nivå som måste se till att medvetenhet skapas. Mervärdet på europeisk nivå är att IKT och åldrande ges en framträdande plats i EU:s politik.

Det krävs gemensamma visioner, strategier och partnerskap med deltagande av aktörer inom området, äldre personer och deras företrädare, ministerier och myndigheter på nationell och regional nivå, näringsliv och tillhandahållare, arbetsgivare, offentliga och privata

vårdförsäkringar, forskare och den akademiska världen, tele- och byggföretag och standardiseringsorgan.

Ett exempel är integrerade lösningar för självständigt boende: rättsliga, tekniska och finansiella hinder samt förståelse för användarnas behov är frågor som måste lösas genom en kombination av bestämmelser, forskning, validering och spridning samt medvetandehöjande åtgärder med deltagande av alla aktörer.

Under år 2007 kommer kommissionen därför att främja insatser från näringslivets aktörer och det civila samhällets organisationer för att inrätta en **innovativ plattform** för förbättrade villkor för åldrande i informationssamhället (som ett slags forum för samarbete om strategiska innovationsagendor som omfattar forskning, utnyttjande och genomförande), Syftet är att utarbeta gemensamma färdplaner och att visa upp och genomföra olika aspekter av leveranskedjan.

Under Portugals ordförandeskap för ministerrådet kommer en ministerdebatt att hållas under andra halvåret 2007 för att föra fram politiska förslag om främjande av användningen av IKT för aktivt åldrande i arbetslivet. Man kommer särskilt att uppmärksamma frågor som rör äldre kvinnor i informationssamhället.

IKT för åldrande kommer att vara en viktig del av det europeiska initiativet för e-integration 2008, och en Internetportal för IKT och åldrande kommer att inrättas.

3.2. Införa gynnsamma villkor

Under 2007 och 2008 kommer kommissionen att ta initiativ till ytterligare bedömningar av marknadshinder för spridningen av teknik för självständigt boende och fastställa rekommendationer om åtgärder. Med tanke på möjligheterna för radiofrekvensidentifiering (radio frequency identification, RFID) i system för självständigt boende kommer kommissionen att bedöma vad sådan teknik kan innebära och vilka möjligheter som finns. Under 2007 kommer kommissionen att utarbeta en rekommendation till medlemsstaterna om personlig integritet och främjande av investeringar i fortsatt RFID-forskning och storskaliga prototyper¹⁵.

Kommissionen kommer att bistå medlemsstaterna i deras insatser för att klara målen i ministerdeklarationen från Riga när det gäller kartläggning av alternativ, måldatum och tillhandahållande av **riktlinjer för undanröjandet av rättsliga och tekniska hinder** för utnyttjandet av teknik för självständigt boende (t.ex. olika ersättnings- och certifieringssystem, och dålig interoperabilitet för IKT-system). Kommissionen kommer att arbeta tillsammans med medlemsstaternas företrädare i de olika i2010-undergrupperna för att göra uppgifter om befintliga **nationella strategier för lagstiftning och organisation** tillgängliga och utbyta information om metoder.

Med tanke på sambandet mellan funktionshinder och åldrande bör medlemsstaterna stärka genomförandet av de nuvarande rättsliga kraven för e-tillgänglighet och stödja standardiseringsarbetet inom det här området. I samband med revideringen av regelverket för

¹⁵ KOM(2007) 96.

elektronisk kommunikation kommer kommissionen att passa på att ta ställning till behovet av ytterligare lagstiftning, såsom aviserades i meddelandet om e-tillgänglighet från 2005¹⁶.

I enlighet med handlingsplanen om e-hälsovård¹⁷ kommer kommissionen under 2007 att utfärda en **rekommendation om interoperabilitet för e-hälsovård**. Den kommer att behandla centrala data för e-hälsovårdens infrastruktur (journaler och akutvårdsuppgifter).

Medlemsstaterna, näringslivets aktörer, användarorganisationer och regionala och lokala myndigheter bör främja grundläggande bredbandstillgång till IKT-tjänster för äldre och öka äldre personers digitala färdigheter och därigenom halvera klyftan i Internettillgång fram till 2010, i enlighet med ministerförklaringen från Riga. Kommissionen kommer att främja ett utbyte av god praxis och tillgång till program, tjänster, lösningar och initiativ med deltagande av flera aktörer, genom den Internetportal som kommer att inrättas. Under 2007/2008 kommer kommissionen också att göra en översyn av strategierna för främjande av äldre befolkningsgruppers digitala kompetens och mäta framstegen.

En ministerdebatt under det slovenska ordförandeskapet under första halvåret 2008 kommer att behandla etiska frågor som rör IKT för äldre. Genom forskning, analyser och pilotprojekt som syftar till marknadsvalidering kommer kommissionen att stödja näringslivet och användarnas organisationer när det gäller hanteringen av etiska frågor och fastställandet av etiska riktlinjer.

3.3. Främja användningen

Bristande validering av de potentiella lösningarnas konsekvenser, på grundval av en socioekonomisk bedömning och validering av en mer omfattande användning, står i vägen för en storskalig användning. Kommissionen kommer att **ta initiativ till ett antal pilotprojekt i IKT-delen av programmet för konkurrenskraft och innovation** (CIP), under ledning av näringslivet, tjänsteleverantörer samt regionala, lokala och nationella myndigheter. Till en början kommer fokus under 2007 att ligga på självständigt boende och övervakning av kroniska sjukdomar.

Kommissionen kommer också att uppmuntra kvalitetsjämförelser och analyser av möjligheterna för IKT för aktivt äldre i arbetslivet (i programmet för konkurrenskraft och innovation) och kopplingar till strukturfonderna och innovativ offentlig upphandling för IKT och äldre av lokala, regionala och nationella myndigheter.

En **europaisk utmärkelse för intelligenta hem och tillämpningar för självständigt boende** kommer att inrättas. En i2010-plats för intelligenta hem bör erkännas i varje medlemsstat före 2008, med en betydande ökning före 2010,. Tanken är att detta skall mynna ut i ett europeiskt nätverk för utbyte av erfarenheter och god praxis.

Yrkesorganisationer, näringsliv, den akademiska världen och användarorganisationer uppmuntras att inrätta utbildningsprogram, som bland annat skall omfatta tillgänglighet för webbplatser, tillgänglighet för vanliga IKT-verktyg och tjänster och enhetlig utformning. Kommissionen kommer att säkra samverkan med pågående EU-projekt för att främja inrättandet av ett mastersprogram i design för alla, vilket kommer att vara beroende av näringslivets och användarorganisationernas engagemang.

¹⁶ KOM(2005) 425.

¹⁷ KOM(2004) 356.

3.4. Förberedelser inför framtiden

IKT för äldre är fortfarande i sin vagna: Vetenskap och teknik utvecklas snabbt och det finns gott hopp om allt användarvänligare, intelligentare och kostnadseffektiva lösningar. Ledarskap inom innovation kan vara en viktig framgångsfaktor för det europeiska näringslivet.

En förutsättning för att man skall kunna påskynda och bibehålla innovationsvinsterna är gemensamma forskningsagendor, sammanläggning av knappa resurser och utveckling av gemensamma plattformar. Kommissionen har redan intensifierat forskningen om IKT för äldre inom områdena e-hälsovård och e-integration inom ramen för informationssamhällets teknik i sjunde ramprogrammet, och allt större tonvikt läggs på användarnas deltagande och integreringen av åldersanpassad IKT. Kommissionen kommer att föra samman EU-FoU och andra projekt för att bidra till en gemensam interoperabilitetsram för IKT-lösningar och tjänster för äldre.

Kommissionen föreslår i enlighet med **artikel 169** i fördraget att Europaparlamentet och rådet skall ge sitt stöd till ett **nytt forskningsinitiativ**, ”Förbättrade villkor för äldre i informationssamhället”, som syftar till att samordna medlemsstaternas forskningsprogram inom IKT för äldre (som förbereds genom åtgärden för IT-stöd i boende). Det här initiativet kommer att stimulera marknadsorienterad forskning om tillämpningar för självständigt boende. Det kommer att fungera som en länk mellan långsiktig forskning inom sjunde ramprogrammet och storskaliga innovationsprojekt inom programmet för konkurrens och innovation. Kommissionen uppmanar också de europeiska teknikplattformarna att ta upp frågan om IKT och äldre i sina strategiska forskningsagendor.

4. SLUTSATS

Handlingsplanen för förbättrade villkor för äldre i informationssamhället pekar ut prioriterade områden och åtgärder där IKT bäst kan bidra till att lösa problem och skapa möjligheter när det gäller den äldre europeiska befolkningen. Den tar upp de viktigaste hindren som rör marknadens beredskap, produkternas ändamålsenlighet och pris samt bärkraften för tjänsteleverans och affärsmodeller. Handlingsplanen bygger på ett intensifierat samarbete mellan alla berörda aktörer och syftar till att frigöra informations- och kommunikationsteknikens lovande potential när det gäller äldrandet i Europa och utanför Europas gränser.

Kommissionen uppmanar alla berörda parter i det civila samhället, myndigheter och företag att samarbeta för att uppnå målen för förbättrade villkor för äldre i informationssamhället. Medlemsstaterna uppmanas att aktivt stödja och genomföra åtgärderna. Europaparlamentet uppmanas att verka för att stärka äldre personers rättigheter och möjligheter i informationssamhället, i samband med regelverk och EU-program, och därigenom göra det möjligt för alla att delta helt och fullt i Europas ekonomi och samhällsliv.